

පරීක්ෂක වාර්තාව

අදියර III විභාගය - ජූලි 2022

(304) සංස්ථාපිත හා පුද්ගලික බදුකරණය

(Corporate and Personal Taxation)

ප්‍රශ්න අංක 01

2014 අංක 24 දරණ දේශීය ආදායම් පනතේ 69 (4) මින් මතු පනත යැයි හැඳින්වෙන වගන්තිය යටතේ ඉන්දියාවේ සංස්ථාපනය කරන ලද ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාර කටයුතු පුළුල් කිරීමට සැලසුම් කරන සමාගමක් සම්බන්ධව වාසිකභාවයේ රීතිය මෙම ප්‍රශ්නයෙන් පරීක්ෂා කර තිබේ.

පනත අනුව සමාගමක් පහත අවස්ථාවන්හිදී යම් තක්සේරු වර්ෂයක් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික ලෙස සැලකේ:

- (a) ශ්‍රී ලංකාවේ නීතිය යටතේ සංස්ථාගත කර හෝ පිහිටුවා ඇත්නම්
- (b) එය ශ්‍රී ලංකාවේ ලියාපදිංචි කර ඇත්නම් හෝ එහි ප්‍රධාන කාර්යාලය ශ්‍රී ලංකාවේ පිහිටුවා ඇත්නම් හෝ
- (c) තක්සේරු වර්ෂයේදී යම් අවස්ථාවකදී එම සමාගමේ කටයුතු කළමනාකරණය සහ පාලනය ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාත්මක කර ඇත්නම්

ඒ අනුව මෙම සමාගම, සමාගම් පනතේ 69(4) වගන්තිය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාපනය කර ඇති නිසා බදු කටයුතු සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ වාසික සමාගමක් වේ.

නිරීක්ෂණ:

- (1) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් සමාගම ශ්‍රී ලංකාවේ තවම සංස්ථාගත කර නොමැති බැවින් නිර්වාසික සමාගමක් යනුවෙන් සඳහන් කර තිබුණි.
- (2) සමහර අයදුම්කරුවන් (තනි පුද්ගලයන්ට අදාළ වන වාසික භාවයේ රීතිය වන " දින 183 රීතිය" සඳහන් කරමින්) සම්පූර්ණයෙන් අදාළ නොවන පිළිතුරු සපයා තිබුණි.
- (3) සමහර අයදුම්කරුවන් නිවැරදි තර්කය දක්වනු වෙනුවට දිගු පිළිතුරු සපයා තිබුණි.

කාර්යසාධනය :- උත්තර ලිවීමේ සමස්ත කාර්යසාධනය සතුටුදායක මට්ටමක විය.

ප්‍රශ්න අංක 02

පරීක්ෂාකර ඇත්තේ කුමක්ද?

ප්‍රාග්ධන ලාභ බද්ද පිළිබඳ දැනුම මෙම ප්‍රශ්නයෙන් පරීක්ෂාකර තිබේ.

නිරීක්ෂණ:

- (1) බොහෝ අයදුම්කරුවන් ප්‍රාග්ධන ලාභය සඳහා නිවැරදි බදු අනුපාතය වන 10% යොදාගෙන තිබුණි.

- (2) සමහර අයදුම්කරුවන් වැරදි ක්‍රමයක් භාවිත කර තිබූ අතර ඉඩමේ වෙළඳපොළ අගය වෙනුවට ගැනුම් පිරිවැය යොදා ගැනීම නිසා ඉඩම විකිණීම මත ප්‍රාග්ධන ලාභය සඳහා වැරදි පිළිතුරක් ලැබී තිබුණි.
- (3) සමහර අයදුම්කරුවන් ලැයිස්තුගත කොටස්වල ප්‍රාග්ධන ලාභය ගණනය කිරීම සඳහා 2017.09.30 දිනට ගැනුම් මිල වෙනුවට වෙළඳ පොළ වටිනාකම වැරදි ලෙස යොදා ගෙන තිබුණි.
- (4) සමහර අයදුම්කරුවන් ලැයිස්තුගත කොටස් බද්දෙන් නිදහස් වුවද ප්‍රාග්ධන ලාභ මත බද්ද ගණනය කර තිබුණි.

කාර්යසාධනය :- උත්තර ලිවීමේ සමස්ත කාර්යසාධනය සතුටුදායක මට්ටමක විය.

ප්‍රශ්න අංක 03

පරීක්ෂාකර ඇත්තේ කුමක්ද ?

මෙම ප්‍රශ්නය විනිශ්චිත නඩු තීන්දුවක් වන සී/ස හේලි සහ සමාගම එදිරිව දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් (1961) 3 CTC1/5 යන නඩුවේ කරුණු මත පදනම් වී ඇත. සමාගමක් (රන් කහට) 2019/20 තක්සේරු වර්ෂයේ ව්‍යාපාර ආදායම ගණනය කිරීමේ දී ගංවතුර නිසා සිදුවූ ශුද්ධ අලාභය අඩු කරගෙන තිබුණි. තවද එම ශුද්ධ අලාභය රක්ෂණ වන්දිය ලැබීමෙන් පසු අඩු කර තිබුණි.

එම නඩුවේ තීන්දුව අනුව “පිටයාම්” යන පදය කැමැත්තෙන් තොරව සිදුවන පිටයාම් නිසා ඇතිවන අලාභ ආවරණය කිරීමට තරම් පුළුල් වේ. තවද ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ප්‍රකාශ කළේ පිටයාම් “ලාභ ඉපයීමේදී දරණ ලද” ඒවා විය යුතු බවය. බදු ගෙවන්නාගේ අලාභය ව්‍යාපාරයට අනුශාංගික වන බැවින් එය ව්‍යාපාරයේ ලාභය ගණනය කිරීමේදී අඩුකර ගත හැකිය.

නිරීක්ෂණ:

- (1) විනිශ්චිත නඩු තීන්දුව ඇසුරින් පිළිතුරු සැපයිය යුතු බව වුවද බොහෝ අයදුම්කරුවන් එසේ කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.
- (2) සමහර අයදුම්කරුවන් නඩු තීන්දුවේ කරුණු වෙනත් නඩු තීන්දු සමඟ පටලවා ගෙන තිබුණි.
- (3) සමහර අයදුම්කරුවන් නිසි විස්තර කිරීමකින් තොරව අදාළ ලාභය බද්දට යටත් වන බව සඳහන් කර තිබුණි.

කාර්යසාධනය :- උත්තර ලිවීමේ සමස්ත කාර්යසාධනය සතුටුදායක මට්ටමක විය.

ප්‍රශ්න අංක 04

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක්ද?

මෙම ප්‍රශ්නය වෙන් වූ සිදුවීම් දෙකක් සඳහා 2006 අංක 12 දරණ මුද්දර බදු (විශේෂ විධිවිධාන) (සංශෝධිත) පනතේ 6 (c) වගන්තිය යටතේ අය කළ යුතු මුද්දර බද්ද පිළිබඳ දැනුම පරීක්ෂා කර තිබුණි.

ඒ අනුව පළමු සිදුවීමේදී දියණියට ඉඩම තැගී කිරීමේදී පියා විසින් මුද්දර බදු ගෙවිය යුතු අතර දෙවන සිදු වීමේදී දියණියගෙන් මිලට ගැනීමේදී ගැනුම්කරු විසින් මුද්දර බදු ගෙවිය යුතු වේ.

නිරීක්ෂණ:

- (1) සියළුම අයදුම්කරුවන් පාහේ මෙම ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සපයා තිබුණි. නමුත් මුද්දර බදු පනතේ ප්‍රතිපාදන නිවැරදිව යොදාගන්නා ආකාරය පිළිබඳව නිවැරදි අවබෝධයක් ඔවුන්ට නොතිබුණි.
- (2) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් පළමු අවස්ථාවේ දියණිය විසින් මුද්දර බද්ද ගෙවිය යුතු බව සඳහන් කර තිබුණි.
- (3) ඉතා සුළු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් පමණක් අවස්ථා දෙකටම නිවැරදි මුද්දර බද්ද ගණනය කර තිබුණි.
- (4) සමහර අයදුම්කරුවන් ත්‍යාග මත මුද්දර බදු අනුපාත ඉඩම් විකිණීම මත ද විකිණීම මත මුද්දර බදු අනුපාත ත්‍යාග මත ද යොදා තිබුණි.

කාර්යසාධනය :- උත්තර ලිවීමේ සමස්ත කාර්යසාධනය සාමාන්‍ය මට්ටමක විය.

ප්‍රශ්න අංක 05

පරීක්ෂා කර ඇත්තේ කුමක්ද?

මෙම ප්‍රශ්නයේදී බෙිකර් අයිතම නිෂ්පාදනයේ නිරත ආයතනයක 2022 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන්වූ කාර්තුව සඳහා ඉතිරි ගෙවිය යුතු (වැඩි පුර ගෙවූ) එකතු කළ අගය මත බද්ද ගණනය කළ යුතු විය.

නිරීක්ෂණ:

- (1) අයදුම්කරුවන් බහුතරයක් රස කැවිලි අයිතම විකිණීම සඳහා නිවැරදිව එකතු කළ අගය මත බදු අදාළ කරගෙන තිබුණි.
- (2) අයදුම්කරුවන් අතලොස්සක් පාන් සැපයීම එකතු කළ අගය මත බද්දෙන් නිදහස් සැපයුමක් ලෙස නිවැරදිව හඳුනාගෙන තිබූ අතර ඉතා සුළු පිරිසක් පමණක් අයිතම තුන සඳහාම බද්ද නිවැරදිව ගණනය කර තිබුණි.
- (3) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් පාන් මිලට ගැනුම්, පොදු වියදම් සහ අධ්‍යක්ෂකවරයාගේ මෝටර් රථයට කළ අළුත්වැඩියාව සම්බන්ධ යෙදවුම් බදු නිවැරදිව ගැලපුම් කර නොතිබුණි.
- (4) ප්‍රශ්නයේම යෙදවුම් බදු ලෙස පැහැදිලිව සඳහන් කර තිබුණද සමහර අයදුම්කරුවන් දී තිබූ යෙදවුම් බද්ද සඳහා 8% බද්ද නැවත ගණනය කර තිබුණි.
- (5) පෙර කාර්තුවෙන් ඉදිරියට ගෙන එන ලද වැඩිපුර ගෙවූ යෙදවුම් බද්ද සහ වාරික ගෙවීම් අයදුම්කරුවන්ගෙන් බහුතරය විසින් අඩුකර දක්වා තිබුණි.
- (6) බහුතරය විසින් එකතු කළ අගය මත බද්දේ යෙදවුම් නිමවුම් යාන්ත්‍රණය පිළිබඳව නිවැරදිව තේරුම් ගෙන තිබුණි.

කාර්යසාධනය :- උත්තර ලිවීමේ සමස්ත කාර්යසාධනය සතුටුදායක මට්ටමක විය.

ප්‍රශ්න අංක 06

පරීක්ෂාකර ඇත්තේ කුමක්ද?

මෙම ප්‍රශ්නය ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාපනය කරන ලද සීමිත වගකීම් සමාගමකට අදාළව 2020/21 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා ආදායම් වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධ විය. මෙම ප්‍රශ්නයෙන් පහත දෑ අවශ්‍ය කෙරිණි.

- (a) පැහැර හරින ලද තක්සේරුවක ඇතුළත් වන කරුණු තුනක් සඳහන් කිරීම.
- (b) බලයලත් නියෝජිතයෙකු ලෙස පත්කළ හැකි තැනැත්තන් හතර දෙනෙකු සඳහන් කිරීම.
- (c) පරිපාලන සමාලෝචනයක් සඳහා ඉල්ලීමක් සිදු කිරීමේදී සමාගම විසින් සපුරාලිය යුතු කොන්දේසි තුනක් සඳහන් කිරීම.

නිරීක්ෂණය:

- (1) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් ප්‍රශ්නයේ කොටස් තුනටම නිවැරදිව පිළිතුරු සැපයීමට අපොහොසත් වී තිබුණි. ඊට හේතු වූයේ පනතේ අඩංගු පිරිපාලන විධිවිධාන සම්බන්ධව දැනුම දුර්වල වීමයි.
- (2) සමහර අයදුම්කරුවන් (a) හා (c) කොටස් සඳහා කිසිසේත්ම අදාළ නොවන පිළිතුරු සපයා තිබුණි. උදාහරණ වශයෙන් බොහෝ අයදුම්කරුවන් තක්සේරුපත ඇතුළත්වන කරුණ වශයෙන් දිනය, ලිපිනය, අත්සන ආදී පොදු පිළිතුරු ලියා තිබුණි.
- (3) අයදුම්කරුවන්ගෙන් බහුතරය (b) කොටස සඳහා පනතේ දක්වා ඇති නිවැරදි බලයලත් නියෝජිත සඳහන් නොකර ඔවුන්ගේ සාමාන්‍ය දැනුම භාවිතයෙන් පිළිතුරු සපයා තිබුණි. එම නිසා ඔවුන් මෙම කොටසට සම්පූර්ණ ලකුණු ලබා ගැනීමට අපොහොසත් වූහ.

කාර්යසාධනය :- උත්තර ලිවීමේ සමස්ත කාර්යසාධනය සතුටුදායක මට්ටමක නොවීය.

ප්‍රශ්න අංක 07

පරීක්ෂාකර ඇත්තේ කුමක්ද ?

මෙම ප්‍රශ්නය පනතේ 53 සහ 56 වගන්ති අනුව හවුල් ව්‍යාපාර බදුකරණය සම්බන්ධව විය. මෙහිදී 2021/22 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා හවුල් ව්‍යාපාරය විසින් ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද ගණනය කළ යුතු විය.

නිරීක්ෂණය:

- (1) හවුල් ව්‍යාපාරයේ ව්‍යාපාර ලාභය ගණනය කිරීමේදී හවුල් කරුවන්ගේ වැටුප් සහ ගිණුම්කරණ ක්ෂය ගිණුම්කරණ ලාභයට නිවැරදිව ආපසු එකතු කර තිබුණේ අයදුම්කරුවන්ගෙන් අතලොස්සකි.
- (2) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් ප්‍රාග්ධන දීමනා සඳහා නිවැරදිව ගැලපුම් කර නොතිබූ අතර එය මඟ හැර තිබූ අයදු විය.
- (3) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් කුලී වියදම ඉඩදෙන වියදමක් ලෙස සඳහන් නොකරම නොසලකා හැර තිබුණි.

- (4) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවකට රු.1000,000/- හවුල් ව්‍යාපාර දීමනාව ලෙස අඩු කිරීම නිසා ලකුණු අහිමි විය. එය 0% අනුපාත යටතේ බද්දට යටත් විය යුතුය.

කාර්යසාධනය :- උත්තර ලිවීමේ සමස්ත කාර්යසාධනය සතුටුදායක මට්ටමක විය.

ප්‍රශ්න අංක 08

පරීක්ෂාකර ඇත්තේ කුමක්ද ?

2021/22 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා සමාගම් බදුකරණය සම්බන්ධ මූලික සිද්ධාන්තමය දැනුම මෙම ප්‍රශ්නයෙන් පරීක්ෂාකර තිබේ. ඒ අනුව ප්‍රශ්නයෙන් අපේක්ෂා කළේ,

- (1) ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාපිත වාසික සමාගමක තක්සේරු කළ හැකි ආදායම, බදු අයවන ආදායම, ගෙවිය යුතු දළ ආදායම් බද්ද සහ ඉතිරි ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද තක්සේරු කිරීම.
- (2) (වාර්ෂික පිරිවැටුප රු මිලියන 500 ට වැඩි අවස්ථාවක) අදාළ වන ආදායම් බදු අනුපාතය හඳුනා ගැනීම.
- (3) ව්‍යාපාර ලාභය නිශ්චය කිරීමේදී පනතේ සාමාන්‍ය අඩු කිරීම් (10 වන වගන්තිය) ප්‍රධාන අඩු කිරීම් (11 වන වගන්තිය) සහ විශේෂිත අඩු කිරීම් (12 සිට 19 දක්වා වගන්ති) හි ප්‍රායෝගික භාවිතය.

නිරීක්ෂණ:

(1) ලබාගත් සාමාන්‍ය ලකුණු:

සියළුම අයදුම්කරුවන් පාහේ මෙම ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සපයා තිබුණි. සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවකට සාධාරණ ලකුණු ප්‍රමාණයක් ලබා ගැනීමට හැකිව තිබුණි.

(2) ඉදිරිපත් කිරීමේ ආකෘතිය:

සාංගමික ආදායම් බදු ගණනය කිරීමක අඩංගු වන ව්‍යවස්ථාපිත කරුණ හඳුනා ගැනීම සහ ඉදිරිපත් කිරීම බහුතරය විසින් අවබෝධ කර ගෙන තිබුණි. නමුත්, සමහර අයදුම්කරුවන් මෙය අනුගමනය කිරීමට අසමත් වී තිබුණි.

(3) වෙනත් ආදායම්:

සියළුම අයදුම්කරුවන් පාහේ ව්‍යාපාර ආදායම ගණනය කිරීමේ කුලී ආදායම, ලාභාංශ ආදායම, ස්ථාවර තැන්පතු පොළී සහ වෙනත් ආදායම් ප්‍රභව ලෙස ඉවත් කර තිබුණි.

(4) පොත්වල ඇතුළත් ක්‍ෂය, වක්කම් ඉවත් කිරීම සහ ප්‍රාග්ධන දීමනා:

බහුතරය විසින් පොත්වල ඇතුළත් ක්‍ෂය ගිණුම්කරණ ලාභයට ආපසු එකතු කර තිබුණි. තවද බොහෝ අයදුම්කරුවන් ප්‍රාග්ධන දීමනා සඳහා පනතේ දක්වා ඇති අනුපාතයන් නිවැරදිව භාවිතා කර තිබුණි. කෙසේවුවත්, සමහරු එය නිවැරදිව සිදුකිරීමට අපොහොසත්ව තිබුණි. සමහර අයදුම්කරුවන් නිවැරදිව ප්‍රාග්ධන දීමනා ගණනය කර තිබුණද එය ගිණුම්කරණ ලාභයෙන් අඩු කර නොතිබුණි.

(5) ඉඩ නොදෙන වියදම්:

සියළුම අයදුම්කරුවන් පාහේ පාරිතෝෂික ප්‍රතිපාදන, සංග්‍රහ වියදම් සහ පරිත්‍යාග ගිණුම්කරණ ලාභයට ආපසු එකතු කර තිබුණි. සැපයුම්කරුවන් හමුවීම සඳහා ගිය විදේශ ගමන් වියදම් සහ දේශීය මාධ්‍යයන්හි ප්‍රචාරනය සඳහා බොහෝ අයදුම්කරුවන් ඉඩ දී නොතිබුණි. සමහරු එම වියදම් ඉඩ දෙන ලෙස සඳහන් කර තිබුණද නැවතත් ගිණුම්කරණ ලාභයෙන් අඩු කර තිබුණි.

(6) සුදුසුකම් ලබන දීමනා දීමනා සහ සහන:

බහුතරයක් දෙනා විසින් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයට කළ පරිත්‍යාග සම්පූර්ණයෙන් අඩුකර තිබුණි. නමුත් ඇතැම් අයදුම්කරුවන් මෙම පරිත්‍යාගය රු.500,000/- හෝ ඊට වඩා වැඩි පරිත්‍යාග බව නොසලකා බදු අය කළ හැකි ආදායමෙන් 1/5 යන සීමාවට යටත් කොට අඩුකර තිබුණි.

(7) බදු අනුපාතය හඳුනා ගැනීම:

සමාගම දේශීය වෙළඳපොළට සෙල්ලම් භාණ්ඩ ආනයන කර විකිණීමේ නිරතව සිටින අතර පිරිවැටුප මිලියන 500 ඉක්මවන නිසා 24% බදු අනුපාතය අදාළ වේ. අනෙක් අතට සමාගමට ආයෝජන මත ලාභාංශ ආදායමක් දී තිබෙන අතර එය 14% බැගින් බද්දට යටත් වේ.

අයදුම්කරුවන් සුළු පිරිසක් පමණක් සමාගමේ දළ බදු වගකීම තක්සේරු කිරීමට බදු අනුපාත දෙකම නිවැරදිව භාවිතා කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත් බොහෝ අයදුම්කරුවන් මුළු ලාභය මත සම්මත අනුපාතය වන 24% භාවිතා කර තිබූ අතර ලාභාංශ ආදායම නොසලකා හැර තිබුණි. අයදුම්කරුවන් කිහිප දෙනෙක් මෙම සමාගම් බදු ගණනය කිරීම සඳහා පුද්ගල බදු අනුපාත භාවිතා කර තිබුණි.

(8) බදු බැර හඳුනා ගැනීම:

කාර්තුමය වාරික ගෙවීම් බහුතරය විසින් බදු බැර ලෙස අඩුකරගෙන තිබුණි.

කාර්යසාධනය :- උත්තර ලිවීමේ සමස්ත කාර්යසාධනය සතුටුදායක මට්ටමක විය.

ප්‍රශ්න අංක 09

පරීක්ෂාකර ඇත්තේ කුමක් ද?

වෘත්තියෙන් ඉංජිනේරුවරයෙකු වන වාසික පුද්ගලයෙකුගේ 2021/22 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා පුද්ගල ආදායම් බදු ගණනය කිරීම මෙහිදී පරීක්ෂා කර තිබේ. සේවා නියුක්ති ආදායම සහ ආයෝජන ආදායම ආදායම් ප්‍රභවයන් ලෙස ඇතුළත් විය.

නිරීක්ෂණ:

සියළුම අයදුම්කරුවන් පාහේ මෙම ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු සපයා තිබූ අතර පුද්ගල ආදායම් බදුකරණය පිළිබඳ මූලික දැනුම සතුටුදායක මට්ටමක විය. උත්තර පත්‍ර පරීක්ෂාවේදී හඳුනාගත් පොදු වැරදි පහත සාරාංශගත කර තිබේ.

(a) සේවා නියුක්ත ආදායම:

- (1) සමහර අයදුම්කරුවන් සේවා නියුක්තියෙන් වන මාසික වැටුප, සම්පූර්ණ තක්සේරු වර්ෂයම සඳහා දළ වැටුප ලෙස ගෙන තිබුණි.
- (2) සමහර අයදුම්කරුවන් ගමන් වියදම් දීමනාවෙන් 50% ක් අඩුකර තිබූ අතර සමහරු එය සේවා නියුක්ති ආදායමක් ලෙස ගෙන නොතිබුණි.
- (3) බොහෝ දෙනෙකු වෛද්‍ය බිල්පත් ප්‍රතිපූරණය සේවා නියුක්ති ආදායමක් ලෙස ගෙන නොතිබුණි. එය ඒකාකාර පදනමකින් ගෙවන බව ප්‍රශ්නයේ පැහැදිලිව සඳහන් කර තිබුණද ඔවුන් එය ඒකාකාරී නොවන පදනමකින් ගෙවන ලද බව උපකල්පනය කර තිබුණි.
- (4) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් වාර්ෂික ප්‍රසාද දීමනාව සේවා නියුක්ති ආදායමක් ලෙස ගෙන නොතිබුණි.
- (5) බහුතරය විසින් නිවාස ප්‍රතිලාභය සේවා නියුක්ති ආදායමක් ලෙස සලකා තිබුණි.
- (6) සමහර අයදුම්කරුවන් 50% නොසලකා බිල්පත් ප්‍රතිපූරණය සම්පූර්ණයෙන්ම බද්දට යටත් කර තිබුණි.

(b) ආයෝජන ආදායම:

- (1) බහුතරය විසින් කුළී ආදායම ආයෝජනයක් ලෙස නිවැරදිව හඳුනාගෙන තිබූ නමුත් සමහරු එය ව්‍යාපාර ආදායමක් ලෙස දක්වා තිබුණි.
- (2) සැලකිය යුතු අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාවක් RFC ගිණුමේ පොළිය බදු නිදහස් ආදායමක් ලෙස සලකා තිබූ නමුත් සමහරු එය තක්සේරු කළ හැකි ආදායම ඇතුළත් කර තිබුණි.
- (3) ලද ලාභාංශ වලින් ගෙවන ලද ලාභාංශ බහුතරය විසින් තේරුම්ගෙන නොතිබූ අතර එය ආයෝජන ආදායමට ඇතුළත් කර තිබුණි.

(c) පොදු ප්‍රමාද දෝෂ සහ වැරදි:

- (1) සමහර අයදුම්කරුවන් දී ඇති පරිත්‍යාග, ගෙවූ පොළිය, අධ්‍යාපන වියදම් ආදිය ප්‍රශ්නයෙහිම එකතු කරමින් හා අඩු කරමින් ගණනය කිරීමට උත්සාහ කර තිබුණි.
- (2) බොහෝ අයදුම්කරුවන් 25% අළුත්වැඩියා දීමනාව සුදුසුකම් ලබන දීමනා සහ සහන යටතේ අඩුකරනු වෙනුවට ආයෝජන ආදායමෙන් වැරදි ලෙස අඩු කර තිබුණි.
- (3) බොහෝ අයදුම්කරුවන් විසින් පොළිය පමණක් අඩුකරනු වෙනුවට නිවාස ණය සඳහා පොළිය සහ ප්‍රාග්ධන ආපසු ගෙවීම් යන දෙකම සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් ලෙස අඩුකරගෙන තිබුණි.
- (4) දේශීය අධ්‍යාපන වියදම් පමණක් අඩුකර ගත හැකි වුවද විදේශීය අධ්‍යාපන වියදම් වැරදි ලෙස වියදම් සහනය යටතේ අඩු කරගෙන තිබුණි.
- (5) බහුතරය විසින් රු.3,000,000/- පුද්ගලික දීමනාව සහන යටතේ නිවැරදිව අඩුකර තිබූ නමුත් සමහරු පසුගිය තක්සේරු වර්ෂයේ බදු නිදහස් දීමනාව වූ රු.500,000/- සහ සේවා නියුක්තික දීමනාව වූ රු.700,000/- අඩුකර තිබුණි.

- (6) රජයට කළ පරිත්‍යාග බහුතරය විසින් නිවැරදිව අඩුකර තිබුණි. නමුත් ඇතැම් අයදුම්කරුවන් එය (රජයට කළ භාණ්ඩ පරිත්‍යාග බව නොසලකමින්) රු.75000/- ක් හෝ තක්සේරුවන ආදායමෙන් 1/3 යන උපරිම සීමාවට යටත්ව අඩුකර තිබුණි.
- (7) බොහෝ අයදුම්කරුවන් නිවැරදිව බදු අයවන ආදායම් මට්ටම් සඳහා නිවැරදි අනුපාත අදාල කර තිබුණි. නමුත් ඇතැම් අයදුම්කරුවන් නිවැරදිව බදු බැර හඳුනාගෙන අඩු කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.
- (8) APIT සහ ස්ව-තක්සේරු ගෙවීම් බදු බැර ලෙස අඩු කිරීම සතුටුදායක මට්ටමක විය. නමුත් ඇතැම් අයදුම්කරුවන් නිවැරදිව බදු බැර හඳුනාගෙන අඩු කිරීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.
උදාහරණ ලෙස බදු වගකීම ගණනය කිරීමෙන් තොරව බදු අය කළ හැකි ආදායමෙන් බදු බැර අඩුකර තිබීම දැක්විය හැකිය.
- (9) සමහර අයදුම්කරුවන් (තක්සේරුකළ හැකි ආදායම, දළ බදු වගකීම, බදු බැර සහ ඉතිරි ගෙවිය යුතු බද්ද ගණනය කිරීමේදී) පුද්ගල ආදායම් වාර්තාවේ නිවැරදි ප්‍රවාහය භාවිතා කර නොතිබුණි. උදාහරණ වශයෙන් සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් සහ කාර්තුමය වාරික ගෙවීම් තක්සේරු කළ හැකි ආදායමට පෙර අඩු කර තිබීම දැක්විය හැකිය.
- (10) සමහර අයදුම්කරුවන් බදු අයකළ හැකි ආදායම ලබාගැනීමෙන් පසු ගණනය කිරීම නතර කර තිබුණු අතර පිළිතුරේ ඉතිරිය සම්පූර්ණ කර නොතිබුණි.

කාර්යසාධනය :- උත්තර ලිවීමේ සමස්ත කාර්යසාධනය සතුටුදායක මට්ටමක විය.

- - -

සමස්තයක් වශයෙන් සමහර සිසුන්ගේ දුර්වල කාර්යසාධනයට හේතු වූ පොදු කරුණු පහත දැක්වේ:

- (1) බහුතරය මූලික සිද්ධාන්ත සහ අදාල වන නීති නොසලකා හැරීම සහ අංක ගණිතමය ගණනය කිරීම් සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම.
- (2) මුද්දර බදු සහ නව දේශීය ආදායම් පනත සහ පසුකාලීන සංශෝධන වැනි අදාල බදු නීති පිළිබඳ දැනුවත් භාවය මඳ බව
- (3) පිළිතුරු ලිවීම ඇරඹීමට ප්‍රථම ප්‍රශ්න පත්‍රය හොඳින් කියවීමට අවධානය යොමු නොකිරීම නිසා වැරදි අවබෝධය තුළින් ප්‍රශ්නයෙන් අපේක්ෂා කරන ඇතැම් වැදගත් කරුණු මඟ හැරී යාම
- (4) විභාග කුසලතා වැඩි දියුණු කිරීමට උපකාරීවන පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න පත්‍ර සහ ආදර්ශ පිළිතුරු කෙරෙහි ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු නොකිරීම.
- (5) බොහෝ බදුකරණ මූලධර්ම සහ බදු නීති නිසි ආකාරව පැහැදිලි කර තිබෙන අධ්‍යයන පාඨමාලා පොත් කෙරෙහි අඩු අවධානයක් යොමු කිරීම.
- (6) ප්‍රශ්න පත්‍රයට පිළිතුරු ලිවීමේදී දුර්වල කාල කළමනාකරණය.
- (7) සමහර අයදුම්කරුවන් 2017 අංක 24 දරණ දේශීය ආදායම් පනතේ අවශ්‍යතා අවබෝධකර ගැනීමට අසමත්ව තිබෙන අතර තවමත් 2006 අංක 10 දරණ දේශීය ආදායම් පනතේ පදනම් කරගනිමින් පිළිතුරු සපයනු ලබයි.

- (8) උත්තරවලින් දැක්වෙන කරුණු තෙරුම් ගැනීමට උත්තර ඇගයීමේ යෙදෙන පරීක්ෂකවරුන්ට අපැහැදිලි අත් අකරු දුෂ්කරතා ඇතිකරයි. ඇතැම් පිළිවෙලක් නොමැති අපැහැදිලි අත් අකරු නිසා උත්තර කිසිසේත් කියවිය නොහැකි වේ.
- (9) පිළිතුරු සඳහා අදාල වන පෙරවැඩ නොමැතිවීම හෝ පෙරවැඩ ගණනය කිරීම සමඟ නිසි ආකාරව සම්බන්ධකර නොතිබීම වැනි හේතු නිසා පරීක්ෂකවරුන්ට ප්‍රශ්නයට වෙන්කර ඇති මුළු ලකුණු ලබා දීමට නොහැකි වේ.
- (10) සමහර අයදුම්කරුවන් ඔවුන් ගණනය කිමේ ක්‍රියාවලියේදී ලබා ගත් සංඛ්‍යා තහවුරු කිරීමට නිසි පෙරවැඩ පෙන්වා නොතිබුණි.

ඉදිරි විභාගවලදී කාර්යසාධනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා යොජනා:

- (1) ප්‍රශ්නයේ වැදගත් අවශ්‍යතා අවබෝධකර ගැනීමට ඉඩ සලසන කාල කළමනාකරණය කෙරෙහි ප්‍රශ්න පත්‍රයට පිළිතුරු ලිවීමට පෙර අවධානය යොමු කිරීම. ප්‍රශ්නයෙන් අපේක්ෂා කරන දේවල් සහ එයට වෙන්කර ඇති ලකුණු පදනම් කර ගනිමින් පිළිතුරු සාරාංශගත කිරීම අතිශය වැදගත් වේ.
- (2) පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න පත්‍ර සඳහා පිළිතුරු සැපයීම සහ ආදර්ශ පිළිතුරු සමඟින් පරීක්ෂා කිරීම මගින් විභාග කුසලතා වැඩි දියුණු කර ගත හැකිවේ.
- (3) ප්‍රශ්නපත්‍රයේ සියළු ක්ෂේත්‍ර ස්ව අධ්‍යයන පාඨමාලා ග්‍රන්ථය මගින් ආවරණ කර ඇති බැවින් ඒ ගැන පූර්ණ අවධානය යොමු කිරීම.
- (4) ගැසට් නිවේදන සහ පුවත්පත් දැනවීම් මගින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රකාශයට පත්කරනු ලබන 2017 අංක 24 දරණ දේශීය ආදායම් පනතේ පසුකාලීන සංශෝධන කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම.
- (5) පිළිතුරු සඳහා ලකුණු ලබා දීමට හේතුවන පැහැදිලි සහ ප්‍රායෝගික උපකල්පන සඳහන් කිරීම. ප්‍රශ්නයේ දී ඇති කරුණු වෙනස් කිරීමට හේතුවන ප්‍රායෝගික නොවන උපකල්පන යොදා ගැනීමට අයදුම්කරුවන්ට ඉඩ නොදෙන බව අවබෝධ කර ගැනීම ඉතාම වැදගත්ය.
- (6) ගණනය කිරීම්වල අංක ගණිතමය නිරවද්‍යතාවයට වඩා මූලික බදු මූලධර්මයන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම.
- (7) සෑම ගණනය කිරීමක් සඳහා ම අවශ්‍ය වීට යෝග්‍ය පෙරවැඩ සැකසීම හා ඒවා අදාල උත්තර සමඟ නිසි ලෙස සම්බන්ධ කිරීම
- (8) පිළිතුරු පත්‍ර පරීක්ෂකවරුන්ට කරුණු පැහැදිලිව තේරුම් ගැනීමට ඉඩ සලසන පැහැදිලි අත් අකරුවලින් පිළිතුරු සැපයීම
- (9) අළුතෙන් ප්‍රශ්නයකට පිළිතුරු ලිවීම උත්තර පොතේ අළුත් පිටුවකින් ආරම්භ කිරීම
- (10) ප්‍රශ්නපත්‍රය එක් වරකට වඩා කියවන ලෙස අයදුම්කරුවන්ට උපදෙස් දෙනු ලැබේ. එමගින් අනවශ්‍ය පිළිතුරු ලිවීමට සහ අනවශ්‍ය ගණනය කිරීම්වලට වැයවන කාලය වලක්වා ගත හැකිය.
- (11) සෑම විටම ප්‍රශ්න පත්‍රය කියවීම සඳහා දී තිබෙන විනාඩි 15 ප්‍රශ්නපත්‍රය සම්පූර්ණයෙන්ම කියවීමට යොදවා එක් එක් ප්‍රශ්නයට ඇති විශ්වාසනීය මට්ටම අනුව ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීම ආරම්භ කරන්න.